

ВПЛИВ ЗАОЩАДЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Авдієнко Анастасія Євгеніївна
Науковий керівник доц. Соболева О.П.
ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»

Домогосподарства є невід'ємною ланкою кругопотоку, а відтак забезпечують ресурсний та грошовий обіг, сприяючи росту або падінню економіки. Саме тому їх заощаджувальна поведінка відіграє досить важливу роль у розвитку економіки країни, що й обумовлює актуальність обраної теми.

Через кризові явища в економіці України в останні роки зменшився обсяг заощаджень у зв'язку із зниженням доходів домогосподарств, пришвидшенням та високим рівнем інфляції, зростанням податкового навантаження. Заощадники мають дуже обмежений вибір активів. Виникає необхідність до пошуку нових методів залучення неспожитого доходу домогосподарств та поновлення довіри населення до банківської системи.

Заощадження являють собою багатогранну категорію, що визначається як система економічних відносин між суб'єктами, неспожита частина доходу домогосподарства, фонди грошових коштів домогосподарства та використовуваний дохід за вилученням споживання[2,3,4].

Розмір заощаджень залежить в основному від доходів населення та частки споживання. Грошові заощадження домашніх господарств можуть виступати як джерело для інвестиційних ресурсів без яких неможливе стабільне зростання економіки, підвищення життєвого рівня населення, зростання обсягів випуску товарів та послуг тощо.

Комерційний банк – це той фінансовий інститут, що є одним із посередників цих взаємовідносин що, акумулюючи грошові кошти, спрямовує їх у промисловість, нові перспективні проекти, розвиток науки і техніки тощо, які в свою чергу розвивають економіку країни.

Каналами впливу заощаджень домогосподарств на банківський сектор є:

- кількість депозитів та кредитів;
- відкриття банківських рахунків та комірок;
- користування платіжними картками;
- користування послугами фінансових консультантів та інше.

Динаміка заощаджень має тенденцію представлену на рис. 1[5]. У період кризи 2008 року розмір неспожитого доходу (у гривневому вираженні) зростає в основному через песимістичні очікування населення щодо розвитку економіки та девальвацію гривні. У 2009 році даний показник зріс на 28 366 млн. грн. Така сама ситуація склалася і в 2012 році під час кризи (заощадження населення зросли на 24 157 млн. грн.). Проте, вже з 2012 року і до сьогодні можна спостерігати зменшення обсягів не спожитого доходу зі 147 280 млн. грн. до 83 320 млн. грн. у 2014 році і далі до 19 804 млн. грн. у 2015 р.

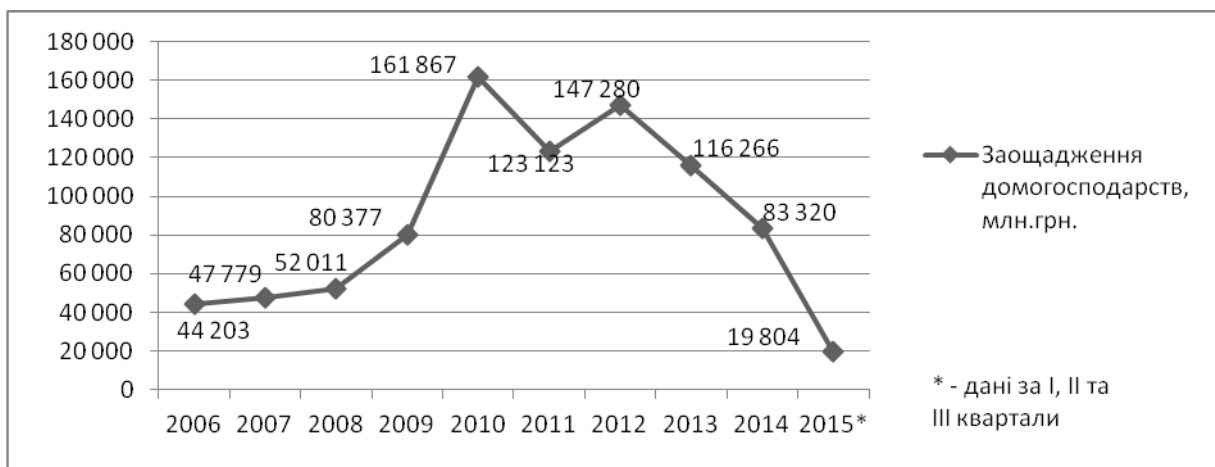

Рис. 1 Динаміка заощаджень домогосподарств 2006-2015рр., млн.грн.

Депозити домогосподарств є каналом безпосереднього впливу заощаджувальної поведінки на банківський сектор. Тож, за даними Національного банку України маємо тенденцію представлену на рис.2 [5].

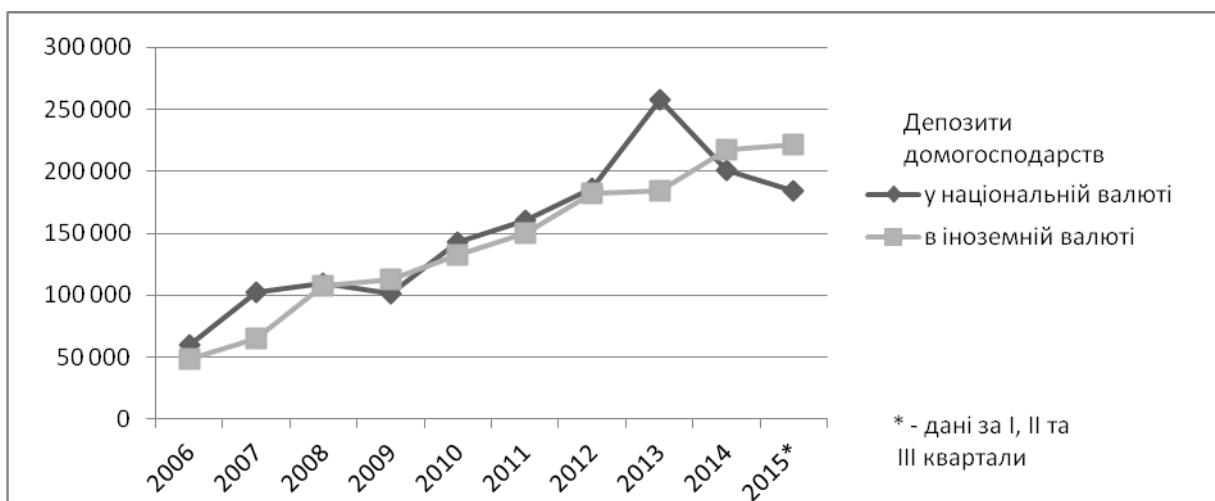

Рис. 2 Динаміка депозитів домогосподарств у національній та іноземній валютах 2006-2015 рр., млн.грн.

На графіку можна побачити, що у IVкв. 2008 р. та I кв. 2009 р, істотно скоротився обсяг депозитів. У2012 р. спостерігаємо, що обсяги

депозитів у національній та іноземній валютах майже однакові (186 772 та 182 493 млн. грн.. відповідно). А у період 2014-2015 рр. спостерігаємо перевищення обсягів вкладів в іноземній валюті (в гривневому вираженні) над вкладами у національній валюті на 16 416 млн. грн. Така тенденція, на нашу думку, склалася через девальвацію національної валюти та адміністративні обмеження регулятора щодо руху валютних коштів.

Вказані негативні тенденції погано впливають на всі показники національної економіки, це ще більше розхитують і так вже нестабільну грошову одиницю України.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки нашої країни тенденція до зменшення обсягів заощаджень формується під впливом використання більшої частини доходів домогосподарств на споживання. Це відбувається через пряме падіння доходів, зростання цін, інфляційні очікування, велику тінізацію економіки, занижену оцінку робочої сили, зростання податкового навантаження на домогосподарства тощо[1]. За наявності таких умов для заощаджувальної поведінки домогосподарств характерні недовіра до національної грошової одиниці та зменшення довіри до банківських інституцій.

Для того, щоби підвищити обсяги депозитів як ресурсу для кредитування відновлення економіки необхідно гарантувати збереження вкладів домашніх господарств та мінімізувати адміністративні обмеження вільного розпорядження власними коштами.

Список використаних джерел:

1. Копилов А. А. Заощаджувальна поведінка населення України в умовах економічної кризи / А. А. Копилов. // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – №33. – С. 62–66.
2. Нагайчук В. В. Заощадження домогосподарств як джерело інвестицій в національну економіку / В. В. Нагайчук. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – №2.
3. Соболева О. П. Макроекономіка / О. П. Соболева. – Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013.
4. Ціщик, Р. В. Аналіз динаміки та структури заощаджень населення України [Текст] / Роман Володимирович Ціщик // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 20. – С. 71-75.
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: bank.gov.ua.